

DÉLVIDÉK

Versezi társadalmi és közművelődési vegyes tartalmú hetilap.

Szerkesztőségi iroda: Versez, laktanya-utca 1054. szám — ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden küldemény és levelezés. A szerkesztőség számára a levelek és egyéb írásbeli közlemények különben úzv. Kirchnerné felvételi és rendelési irodájában (az Andrássy-sétány és iskola-utca sarkán lévő Kádics-féle házban) is átvételnek.
Előfizetési díj: Negyedévre 1 frt. 25 kr. — Félévre 2 frt. 50 kr. — Egész évre 5 frt.

Egyes szám ára 10 kr.

Felelős szerkesztő: **Perjéssy Lajos**

Kiadó-hivatal: Kirchner-féle könyvnyomda Versezen — ide intézendők a kiadó-hivatalt illető előfizetések, hirdetések és felszólamlások.

Hirdetési díj: A hirdetésekért járó díj legutányosabban számítatik. — Bélyegdíj minden beiktatásért 30 kr. — A nyílt-térben egy sor 10 kr. — A hirdetésekért kérjük pénteken délig beküldeni.

2. évfolyam.

Vasárnap 1893. évi január 15-én.

3. szám.

Tanáraink anyagi helyzete.

Sajátos jelenségnek vagyunk egy idő óta tanúi. A nemzeti kultúra szerény munkásai, kik eddig csendes visszavonultságban munkálkodtak a magyar állam felépítésén, kiknek a magyarság örvendetes felvirágzásában oroszlan-részek van, de kik mindamelllett sohasem kérkedtek érdemeikkel, a babérokat s dicsőséget is szívesen átengedték egyéb tényezőknek, sőt munkásságuk jogos jutalma: anyagi ellátásuk tekintetében is beérték a minimummal s hallgatva tengődtek, tengődtek, csak hogy az állam rossz pénzügyi miattuk ne váljanak rosszabbra: a középiskolák tanárai megelégtették végre, hogy úgy bánjanak velük, mint a mostoha gyermekkel bánik az atya új felesége s impozáns módon adnak kifejezést óhajaiknak, melyeket oly sokáig szívük mélyére zártak. A magyar sajtó pedig, sőt az egész közönség is ritka egyértelműséggel a tanároknak fogja pártját s rokonszenvének nem egy jelét adta a tanárok mozgalmá alkalmából.

Hát a helybeli főreáliskola tanárai hogyan viselkednek a mozgalommal szemben? hiszen ők még rosszabb viszonyok közt élnek, mint az állami tanárok; eltekintve a fizetésben mutatkozó különbségtől, nekik sem quinquenniumuk sem rendes nyugdíjra kilátásuk nincsen.

A mi tanáraink bizony szintén hallgattak soká s legfeljebb egymásközt folyó beszélgetéseikből lehetett itt-ott az elégedetlenség, a csüggedés hangjait kivenni; de az országos mozgalom szele elhatott hozzájuk is s hosszú télen-ség után elhatározták végre, hogy ők is előállanak kívánságaikkal. A kérdés alapos megbeszélése után kérvényt terjesztettek a törvényhatósághoz, melyet alább kommentár nélkül közlünk, remélve, hogy a helybeli értelmes és nemes gondolkodású közönség szintén rokonszenvvel fogadja e lépésüket:

Nagytekintetű Törvényhatóság!

Nem szívesen teszszük, hogy helyzetünk javítása és biztosítása végett a nagytekintetű Törvényhatóság előtt megjelenünk; nem szívesen, mert élénk emlékezetünkben van a nagytekintetű Törvényhatóság pártját ritkító áldozatkészsége, melylyel úgy az elemi, mint a középiskolai oktatást folyton istápolja, melylyel csak az imént fizetésünket és lakpénzünket 300 frttal javította, de mostani állapotunk még annyira mögötte áll a hasonló munkakörben működő állami tanárok állapotának, — mely pedig szintén nem mondható rózsásnak, — jövőnk úgy az előléptetési viszonyok, mint a nyugdíjügy teljes rendezetlensége — valamint az ál-

lamosítás késedelmezése — folytán annyira bizonytalan és szomorú, hogy e lépés megtevésére el kellett magunkat határozni.

De nemcsak a magunk anyagi helyzete, hanem az intézet jól felfogott érdeke is megkivánja, hogy fizetésünk és nyugdíjügyünk végleg és pedig az állami tanárok ellátásának megfelelően rendeztessék, mert ha egyes tanárok, kik már régebbi idő óta itt működnek, még a mai kedvezőtlen helyzet mellett is nehezen határoznák el magukat azon város elhagyására, melyben családot alapítottak, melyhez a megszokottság, a rokonság és szeretet szálai kötik, de a fiatalabb erők, különösen az oly tanszakok tanárai, melyek elegendő tanárokkal még nincsenek ellátva, — mint a francia és német nyelv és ábrázoló geometria — megragadnák a bőven kínálkozó alkalmat, hogy e szomorú állapotokat jobbakkal fölcseréljék s más intézethez folyamodjanak.

S hogy e folytonos csereberélés nem szolgálna semmiképen az intézet emelésére, azt — úgy hisszük — bővebben illusztrálni nem szükséges. Azért itt még csak azon várható eshetőségre mutatunk, hogy egyes tanszakok ellátására vagy éppen nem, vagy mindig csak kezdő, kvalifikációval nem bíró tanárokat kapnánk, kik a legközelebbi alkalommal — kvalifikációjukat megszerelve, megint faképnél hagynák az intézetet.

E kettős okok indítanak kérelmünk előterjesztésére, melyet a következő pontokba batorkodunk foglalni:

1) Legyen a helybeli főreáliskola rendes tanárainak fizetése és lakpénze egyenlő az állami tanárok fizetésével.

Köztudomású, hogy a képviselőház legközelebb tárgyalni fogja a törvényjavaslatot, mely az állami hivatalnokok ellátásának rendezését czélozza. E javaslatban a tanárok fizetése is olyanformán fog rendeztetni, hogy a gimnáziumi és reáliskolai tanároknak körülbelül $\frac{1}{5}$ része 1600 frt., $\frac{2}{5}$ része 1300 frt. és $\frac{2}{5}$ része 1200 frtnyi fizetésben fog részesülni, érintetlenül hagyatván a lakbér és az ötödéves pótlék intézménye, mely szerint a rendes tanár, ily minőségben való kinevezésétől számítandó minden ötödik év lejártával 100 frtnyi fizetésemelésben részesül, mely a nyugdíjba is számítatik.

Mi a helybeli rendes tanárok illetén osztályozását nem óhajtjuk s beérnök az-zal, ha a nt. Törvényhatóság az igazgató alapfizetését 1600 frtban, a rendes tanároktól 1200 frtban állapítaná meg, ide nem értve a lakpénzt és failletményt, minthogy a tovább működő rendes tanár fizetése az ötödéves pótlékkal úgy is magasabb lenne.

2) Kívánjuk az ötödéves pótléknak 100 frtban való megállapítását s oly forma megadását, hogy a már régebben itt működő rendes tanárok — kiknek száma az igazgatóval úgy is csak három — itt töltött összes éveik után már most részesülnének méltányos korpótléknak.

3) Végül kérjük a nyugdíjügynek az állami tisztviselőkéhez egyenlő módon való rendezését.

Nem akarunk az állami nyugdíjügy részletezésével a nt. Törvényhatóság türelmével visszaélni, csak arra akarunk utalni, hogy a kormány nem részrehajlásból, nem is kedvezésből állapította meg 30 esztendőben a szolgálati időt, mely után a tanár teljes fizetéssel nyugdíjba léphet, míg más tisztviselőnek arra 40 esztendő kell, hanem tette azt ama tapasztalat folytán, hogy a tanári pálya, mely az ember legkényesebb szerveit, a tüdőt és gégét veszi első sorban igénybe, az emberi erőt sokkal hamarabb fölemészti, úgy hogy még a 30 évi szolgálat mellett is aránylag sokkal kevesebb tanár lép teljes fizetéssel nyugalomba, mint más fajta tisztviselő a 40 év mellett.

S ez volt a legkiválóbb ok, mely eddig visszatartott bennünket, hogy a városi nyugdíjintézet kötelékébe lépünk. A városi tisztviselők részére megállapított nyugdíj-szabályzat 3. §-a ugyanis elvképen kimondja, hogy a teljes nyugdíjra csak 40 évi szolgálat után tarthat igényt a tisztviselő. Ránk nézve ezen határozat oly annyira hátrányos, hogy azt nem fogadhatjuk el nem fogadhatjuk el még azon esetben sem, ha még tovább is kellene a mai kínos bionytalanságban élnünk, míg az állam a községi intézetek tanárainak nyugdíjügyét nem rendezné, a mint ígérte.

Pedig nt. Tvényhatóság nem irigylésre éltő ez a mai állapotunk; ólomstúly gyanánt nehezedik vállainkra a jövő kérdése; ez a családos ember gondjait a legnagyobb, a családja jövője miatti folytonos aggodással szaporítja,

mig a magánosan állót a családalapítástól visszariasztja. A 40 évi szolgálati idő mellett azonban századikunk is elesnek attól a kilátástól, hogy megérdemlett nyugalmát valaha minden anyagi gond s rövidség nélkül fogja élvezhetni. Bizzunk is a nt. Törvényhatóság bölcsességében s meg vagyunk róla győződve, hogy a nt. Törvényhatóság nem akarhat bennünket a többi tisztviselővel egyforma, helyesebben mondva, mostohább elbánásban részesíteni. Ez egy nehézség el-tüntetésével pedig a többi majdnem magától elesnek.

Kérjük a nt. Törvényhatóságot, ne térjen kívánságaink fölött egyszerűen napirendre. Igaz, hogy itt első sorban a mi anyagi érdekünkről van szó; de másrészt a tanári kar stabilitása s az intézetnek ettől függő virágzása is forog itt kérdésben. Év-ről-évre változó tanári karral virágzó intézetet képzelni sem lehet. Mig a tanári kar egy része meg nem szokja helyét végleges és nem átmeneti állomásnak tekinteni, melyet a legelső kedvező alkalommal elhagyni készül, addig teljes odaadása, fáradhatatlan buzgalma mellett is az intézettel való egybeforradást tőle hiába várunk, addig iskolánk minden fejlődése mellett is, mely már most is tagadhatatlan, nem érheti el azt a fokot, melyen többi középiskoláink állanak, sőt hamarabb beállhat oly válság is, hogy a rendes tanárok számában mutatkozó hiány miatt a felsőbb tanhatóság nehézségeket fog támasztani, melyekkel a nt. Thatóságnak bajos lesz megküzdeni s végre is kényszeríteni fogják, az ügyet saját kezdeményezéséből rendezni, — mint azt előzőleg más városok, köztük Nagy-Beeskerek és Nagy-kikinda is tették.

A nt. Törvényhatóság nem akarhatja, hogy a dolog odáig jusson, s meg vagyunk győződve, hogy a város fennkölt s nemes gondolkodása, mely 20.000 frtnyi terhet örömezt vállalt magára, hogy ez intelligenciánkat nevelő intézetet létesítse, nem

Tárcza.

Pár kiszakasztott levél az „Innen-onnan“-ból.

XXX.

Irta Perjessy Lajos.

Az új tanító kisasszony mint láttuk egyszerre meghódította a becsületes, egyszerű Cséke családot.

A fiatal kolléga csak elhült másnap reggel, mikor a leányok osztályában nem hallotta a szokásos zsibaját. Sejtette, hogy megjött a várva-várt, s szerette volna megtépni nagy gondal, papiros csíkokkal sok keserves éjszakán gondörített fürteit, a miért éppen tegnap nem tudott kimenni az álmáshoz; — de mikor a „Betekints“-ben olyan hatalmas kuglizó társaság verődött össze.

— Az „öreg“ fogadta. No gondolom milyen fogadtatás is volt az. Bizonyosan mindjárt arról cenzuráztatta meg: vajjon ismeri e a híres ósdi „a. b. c.“-t, meg hogy milyen véleménye van, a szerinte átkos közös iskolákról?

— De hogy is lehetett őt megbízni ennek a modern irányú intézetnek az igazgatásával! ha engem ?! ha én !?

Véres arcú, gatyás kis béresgyerek bukott ki az ajtón !

— Kérem szépen tanár úr (a volt segéd-tanító úr, a modern irányú intézetben így czimeztette magát) az árendás Kóbija, meg a patikárusék Árpádja, megverték, mert nem akartam odaadni, — hogy leírják — a feladványt.

A „tanár úr“ nagy robajjal rontott be az osz-

fogja magát megtagadni, midőn egynéhány ezer forintnyi költségről van szó, melynek megadását tán egy—két évre elodázni igen, de elkerülni úgy sem lehet, ha az annyi áldozattal létesített intézetet fenntartani kívánja.

Országos lelenczház-egyesület.

Nagy és nemes mozgalom indult meg röviddel ezelőtt a fővárosban, melynek célja egy régi nemzeti mulasztásunkat pótolni, társadalmunknak egy sajtó sebtét behegeszteni. A nyugoti kulturállamokban és Franciaországban évszázadok óta, látják el az apjuk anyjuk elhagyta kisdedeket jótékony segítségével, vagy köz-költségen.

A középkor szellemének megfelelőleg kezdetben klastromokban és templomokban vették fel a kisdedeket, kiket titokban egy ott kitett forgó szekrénybe helyeztek el többnyire éjnek idején. A gyermekeket azután apáczák gondozták a klastromban úgy, hogy az ilyen gyermek a világtól elkülönítve növekedett fel. Ez a módja a felnevelésnek nem czélszerű. Egyrészt nagy a veszedelem a gyermekre, ha sokan együtt vannak, betegségek könnyen átragadnak egyik-ről a másikra. Azonkívül a világtól való elzárás nem jól hat a kisdedek lelki fejlődésére.

Manapság alig van már oly lelenczház, melyben a gyermekeket intézetileg nevelik, hanem majd mindenütt arra igyekeznek, hogy a gyermekek a nép által neveltessenek fel, s így oda jussanak vissza, a honnan kikerültek, olvadjanak a népbe, hogy a társadalom hasznos tagjaivá váljanak. Az olasz nép annyira szereti „madonna gyerekeit“ (így nevezik a lelenczeket) hogy gyakran ingyen nevelik fel és családjuk tagjaivá fogadják.

Ezt a hazafias és emberbaráti eszmét óhajtja megvalósítani az „országos lelenczház-egyesület.“ Tulajdonképen szegényre vallik hazánknak, hogy még eddig nem gondoskodtunk kellőképpen az ártatlan kisdedekről, a kiknek egyedüli bűnük, hogy szülők nyomorognak, könnyelműek vagy bűnösök. Hányszor történik meg az orvosi gyakorlatban, hogy a jómódu család vézna csecsemője mellé dajkát kell megvizsgálnunk a ki bemutatja ép, erős csecsemőjét, kit kénytelen másoknak kiadni ápolásba. Alig mulik egy-két hónap és egy vén banya beállit a dajka összeaszott, vézna csecsemőjét tartva karjaiban, s a szegény anya borzadva bontja szét a rongyokat, nézi gyermekének puffadt hasát, ránczos bőrét és hallja nyögő sirását. Ez a szegény teremtés már közel van ahhoz, hogy anygalla legyen, s a főváros, valamint a nagyobb városokat környező falvakban valóságos angyalcsináló ipar fejlődött ki, hová olcsó áron kiviszik a gyermekeket meghalni, annál gyorsabban, minnél kevésbé pontosak a kialakított bér fizetésében. Arról van tehát szó, hogy ezek

tályba. A bambusz-sétapálcza, suhogott, vágott, ütött jobbra, balra, de leginkább a mezítlábassokra. Sikoltozás, fáрма töltötte be a hosszú, kongó folyósót, melyre egyszerre értek ki Cséke uram, meg az ijedt arcú tanító kisasszony.

— „Nincs semmi baj, csak a fiatal kolléga terjeszti a modern szellemet; — majd benézek hozzá!“

Dél felé azután átvezette Cséke uram a kisasszonyt a nagytiszteletű úrékhoz.

— Ez a legelső és legfontosabb látogatás, beszélte az úton. — Nem csak azért, mert a nagytiszteletű úr az új iskolaszék elnöke, hanem „mert benne bizni lehet!“ Kemény ember, sokak előtt félelmetes, de igazságszeretete fényes, mint a csillag arany. A puritán egyszerűség, annak jellemző, sokszor fájó merev magatartásával, de a csalfa külszin alatt érzékeny szív lakik.

— A nagytiszteletű asszony Őt csakugyan úgy tekintheti, mintha ismét feltalálta volna elvesztett édes anyját.

Ezalatt odaértek a zöldelő fák és bokrok által félig elfedett egyszerű papilak alacsony kerítésének ajtajához.

— De édes teremtőm! Mi baja van kegyednek kisasszony!?

Beteg, sápadt, úgy megingott. A tanító kisasszony csakugyan a kapufélfában kereste a támaszt. Szép arcáról eltűnt az előbbi szokatlan pir — a melyet persze Cséke uram nem igen vett észre.

Az eperfa alatti asztalka mellől egy kis baba, a kis Ilonka futott a kapu felé — azt híván, hogy a nagytiszteletű úr érkezik meg szokott sétájáról az urasági parkból.

a kisdedek jó ápolásban részesüljenek, a mennyire lehet családban neveltessenek fel. Ennek kipróbált legjobb módja az, hogy az ilyen gyermekeket egy vagy több központi intézetbe vegyék fel, a hol őket az orvos megvizsgálja, s az egészségeseket mielőbb az érte bejövő földmivesek és kisiparosok nejeinek átadja gondozás végett kellő fizetés fejében. Az intézetben csak azok a gyermekek maradnak vissza, a kik betegek, hogy ott felügyelet mellett gondos ápolásban részesüljenek. A kiadott gyermekekre az intézet, de különösen az egyesület vidéki tagjainak folyton és szigoruan kell felügyelniök. Ez igen fontos, mert ha a gyermeket kiadják és többet rá komolyan senki nem vett ügyet, akkor a gyermekek úgy pusztulnak, mint azelőtt. Épen ennek elkerülése végett szükséges, a nemes szívű és jötevő társadalomnak részvétele minél tágabb körben. Hiszen a lelencz ügy tulajdonképen közügy és az államnak kötelessége gondoskodni az elhagyott kisdedekről; azonban nálunk ezt az állam a községre róttá, a melyek azután minél olcsóbb és így rosszabb ápolásba adják a gyermekeket.

Tehát a társadalomnak részt kell vennie e mozgalomban, ha azt akarjuk, hogy e kisdedek jó kezekben legyenek s a haza hasznos polgáraivá váljanak.

Hazafias és emberbaráti művet igyekeznek tehát életre ébreszteni azok, kik az országos lelenczház-egyesület megalakításán fáradoznak. Örömmel látjuk, hogy a fővárosnak színe-java már is csatlakozott a mozgalomhoz, melynek célját fennt röviden vázoltuk. Nem közönséges egyletesdi ez, hanem arról van szó, hogy ezer kisded életét megmentjük, és épen ezért a mozgalomnak országosnak, impozánsnak kell lenni. S ha a kormány s az országgyűlés látni fogják a törekvés komolyságát s az ezme megvalósítását, akkor bizonyára kell, hogy erkölcsileg és anyagilag hozzájáruljon. És épen azért, mert ily nemes és nagy tervről, régi mulasztás pótlásáról van szó, kérjük tisztelt olvasóinkat, hogy csatlakoznak e mozgalomhoz.

E lap szerkesztősége szívesen fogad és nyíltan nyugtáztat bármely csekély adományt s azt az egyesülethez (Budapest, kerepesi út 41.) juttatja, mely bárkinek szolgál bővebb felvilágosítással. Sőt e nemes egyesület megérdemelné, hogy multságok, bálók, tombolák stb. jövedelmét, vagy legalább annak egy részét e célra fordítsák.

Gondoljunk Széchényi, nagy hazánkfia mondására. „Oly kevesen vagyunk, hogy még az apagyilkosnak életét sem kellene kioltani, mivel magyar“; minél inkább kötelességünk tehát a pusztuló kisdedek ezereit megmenteni!

Dr. Faragó Gyula.

Napi hírek.

Nagy és kisszredistyei Lazarovits Anka k. a, Lazarovics Mihály, nagyszredistyei nagybirtokos nővérét Bécsben a mult vasárnap ve-

Mint megjedtt kis özecke, tágra nyílt szemekkel bámult a fekete ruhás nőre, ki sikoltva rohant hozzá, ölébe kapta. Pár pillanatig mérően ránézett, majd végig esőkolta a kis arczocskát, a piros kis kezeket, a szőszke haját; — oda szorította úgy magához, hogy a gyermek pityergésre fogta a dolgot — s kis kezeivel mintha eltolta volna magától a fekete némit.

Cséke uram — miközben gondolt egy nagyot, s eszébe jöttek bizonyos, már elfelejtett dolgok — vizsgálva nézett körül, hogy vajjon nincs e itt más látó szem! azután szeliden rátette kezét a tanító kisasszony vállára, ki feltekintett s annak a nyugodt, tiszta szemnek láttára, mely mint szótalan intő jel meredt reá, — sápadtan emelkedett fel helyéről s engedte magát vezetettetni.

A kis Ilus ezalatt észrevette az öreg Pétert, ki az elkényeztetett báránnyt terelte ki a gyümölcsös ajtaján — elfeledett mindent — kicsi arczocskáján a könyvek nyomaival — újongva szaladt a „bari“ felé

A nagytiszteletű úr szokott komolysággal fogadta a tanító kisasszonyt. Legelőször is az öltözetére vetett egy vizsgáló pillantást. Úgy látszott, hogy azzal meg van elégedve. Pedig az nagy szó ám! ha elgondoljuk, hogy ebben a tekintetben az esperes úr nem értett tréfiát!

— Ruba is teszi az embert — szokta mondani.

Az is tudvalevő dolog, hogy nem engedte fel a kathedrára a még oly híres jogász vagy theologus legátust sem, — ha vétett a zsinaton előírt ruházat ellen. — A reverendások be sem merték lábukat tenni az egyházmegyébe.

(Folytatás következik)

zette oltárhoz **Bienert** Richárd, osztrák közoktatásügyi miniszteri titkár. Az esküvőn igen fényes társaság vett részt.

Esküvő. **Németh** Mihály, kereskedő leányát **Johanna** k. a., mult vasárnap vezette oltárhoz **Széchényi** Pál, györgyházi vasúti állomásfőnök. — **Dajkovich** János, jónévű fényképészünk pedig a mult hetfőn esküdtött örök hűséget **Kleveyay** Celesztin k. a.

Uj vasúti állomásfőnök. **Dorsch** Ferencz, vasúti állomásfőnök helyére, ki tudvalevőleg Budapestre helyeztetett át — **Kohout** Ede neveztetett ki állomásunk főnökévé. Üdvözljük!

Halálozás. **Kovácsnai Szöts** Lajos, kubini járási főszolgabíró, a vármegye legderekabb tisztviselőinek egyike, szombaton éjjel, 37. éves korában, szívizélhűdésben meghalt. Halálának híre vasárnap reggel érkezett el városunkba és mindennél őszinte, igaz részvétet keltett, mert a boldogultnak számos benső barátja volt itt Verseczen s általában a Szöcs családot a régibb időből is általánosan ismeri közönségünk. Temesvárott az alispán intézkedése folytán a vármegyei székházra kitűzték a gyászlobogót és a központi tisztikar táviratilag fejezte ki részvétét a gyászoló özvegynek. — **Szöcs** Lajos 1856. évi szeptember hó 18-án született Vlakovácson, Temes vármegyében. Atyja, ki fiatal korában jött át Erdélyből, **Szöts** Karoly, vajakováci földbirtokos volt. S a hetvenes és nyolcvanas években mint megyebizottsági tag élénk részt vett a megyei közügyek intézésében. Nem lehet hát csodálkozni azon, hogy fiát a megyei közpályára neveltette és mikor **Szöts** Lajos elvégezte a jogi tanulmányokat, azonnal szülőmegyéje szolgálatába lépett. 1879-ben mint díjnok kezdte meg szolgálatát Temes vármegyénél; 1880-ban írnök és tb. aljegyző, 1881-ben 4-ik, majd 3-ik aljegyző, 1882-ben 2-ik aljegyző, 1883-ban szolgabírósegéd és 1889-ben járási főszolgabíró lett a vármegye legexponáltabb helyén, Kubinban. Helyét mindenkor derekasan és a vármegye közönségének, valamint hivatali felelősöknek ösztönös megelégedésére töltötte be. Mikor még Temesvárott szolgált, egyik legkedveltebb tagja volt az ottani fiatalságnak és a társadalmi életben szép szerepet vitt. A kubini járásban kellő tapintattal és erélyvel tudta elsimitani a nemzetiségi ellentéteket, s mindig hazafias, magyar érzés vezérelte őt hivatalos működésében. 1889-ben nőül vette **duna-szentgyörgyi Csapó** Ilonát, **Csapó** Géza, verseczi járási főszolgabíró és **Csapó** Zoltán, temesvári mérnök hugat, kivel azóta boldog házasságban élt. — **Szöts** már több év óta szenvedett szívbetegségben. A nyáron két hónapot töltött a bártfai furdőben, s állapota valamivel javult, mikor visszatért. Október hónapban még megjelent a megyei közgyűlésen, de azóta folyton betegkedett és három hét előtt képtelenné lett ellatni hivatalát. Állapota mind rosszabrra fordult, míg végre a halál szombaton éjjel véget vetett szenvedéseinek. A boldogult hült tetemeit kedden Verseczre szállították és az evangélikus imaházban helyezték ravatalra. A temetés a város és vidék intelligens közönségének nagy részvételével szerdán d. u. 3 órakor történt. A díszes koporsót teljesen elfedték a szebbnél szebb koszorúk, melyeknek száma közel volt a húszhoz. A temetési szertartást **ndő Greszler** Gyula, evangélikus lelkész végezte, meghatós formailag is igen szép beszéd és imában emlékezett meg az elhunytól. Most már ott pihen, édes atyja mellett az anyaföld kebelében, sírdombjára fehér hó szemfödő borul, emlékezete azonban megmarad mindazok szívében, kik őt igazán szeretni és tisztelni tanulták. Áldott legyen emlékezete.

Bimbóhullás. **Lengauer** Alajos, jónévű cognagyárost és földbirtokost, valamint nejét, született **Grünwald** Mária úrnőt nagy csapas érte, a mennyiben a szülők szemefénye, hat éves **Malvin** leányuk f. hó 10-én elhunyt. Lengjenek áldás és béke hült porai felett.

Milleker Bódog, monographusunk, iegujobb régészeti munkájáról az „Archaeologiai Értesítő”, a Magy. Tud. Akadémia archaeologiai bizottságának és az „orsz. embertani és régészeti társulat” közlönye, a következő elismerő ismertetést hozta: **Milleker Bódog** „Del-Magyarország római régiségleletei”; Temesvár, 1892; 80, 46 l. Miként a mult évben déli vidékünk öskorára, úgy most a római korszakra gyűjtötte össze a szorgalmas szerző az emlékszerű anyagot. Most is Torontal, Temes és Krassó-Szörény vármegyékre szorítkozik az összeállítás. Az ismertetett lelőhelyek száma 101. Sok érdekes adatra akad a kutató e gyűjteményben, mert fontos föld volt ez már az antik korban,

melyen a belföldi barbárságra ható görög és római civilizáció egyaránt nyomokat hagyott. Érdekes helyek. **Bogsánbánya** és **Szászabánya**, hol antik bányamivelés mutatható ki. **Német-Csanád**, hol alig hanem antik épület alapja maradt fenn a föld alatt, római várak és táborkok egész sora, római nevezetes fürdőhely (**Herkulesfürdő**), antik községek nagyszáma, sok helyütt római bélyeges téglák, sírok, kisebb ékszerek és főleg érmek kerültek elé nagy számmal, **Néhány** fontosabbnak emlékrázata is melléklí szerző, így a zsenai votivkéz három képét és a IV. legió egy bélyeges téglájának, valamint a zsidovini római tábor ábráját, **A zsuppai katonai diploma** és a „római sánczok” is e vidék büszkségei közé tartoznak. Vajha akadna hazánk minden vidékének ily szorgalmas adatgyűjtője.

Telefon hálózatunk érdekében az aláírások örvendetes módon szaporodnak. Miután a kérvény e héten felküldetik a magas kereskedelmi miniszteriumnak. Felkértek az előjegyeztetni kívánók — hogy **Kirchner** Ernőhöz minél számosabban sziveskedjenek fordulni, vagy magukat a **Kirchner**-féle könyvkereskedésben lévő iven előjegyeztetni.

Hypnotikus előadás. **Neukomm** Ferencz, helybeli gépgyáros, ki f. hó 5-én oly sikerült hypnotikus előadást rendezett a „Szöllővenyigé”-hez címzett vendéglő nagy termében, holnap hetfőn este ugyanott ismét fog hasonló előadást tartani, még pedig a **Wodeczky**-féle síremlékalap javára. A beléptíjegyek előre váltathatók **Gábor István** nagytőzsdéjében.

Vásári hirdetés. A verseczi „**Gyertyaszentelő-Boldogasszony**” nagy vásár f. é. január hó 27., 28., 29. és 30-án fog megtartatni.

A magyar korona országai vörös kereszt egyletének verseczi fiókegyesülete az idén is megtartotta szokásos elite-bálját, mely azonban sajnos nem olyan most már, mint a régi időkben, midőn az „angol királynő” nagy termében tünt ki, mint a farsangok legelső, leglátogatottabb és legfényesebb mulatsága. Pedig ha van valamely jótékony cél, mely megérdemli a pártolást, úgy a vörös kereszt-egyletek célja a legelső helyen áll. Előkelő, válogatott, de aránylag kevés közönség vett ez idei mulatságban részt, pedig a rendezőség minden töle telhetőt elkövetett, hogy ne csak erkölcsi, hanem anyagi siker koronazza törekvését. A jelen volt fényes társaság különben kitűnően mulatott.

A fősorozás Temes vármegyében. Temes vármegye területén a fősorozás a következő napokon tartatik meg: A központi járásra nézve **Temesvárott** márczius 17—21, **Temes-Rékáson** márczius 27—29, **Csákován** április 4—5, **Buziáson** április 11—13, **Uj-Aradon** márczius 17—21, **Vingán** (város) márczius 23, **Vingán** (járás) márczius 24—29, **Lippán** április 4—8, **Dettán** márczius 1—3, **Verseczen** márczius 15—18, **Fehértemplomban** (járás) április 14—17, **Fehértemplomban** (város) április 18, **Kubinban** április 26—29, **Polgári elnökök és polgári orvosok** lesznek: A központi járásban **Deschán Achil**, alispán és **dr. Breuer** Ármán, főorvos. **Temes-Rékáson** **Somossy Miklós**, megyebiz. tag és **dr. Lendl György**, járási orvos, **Csákován** **Ujházi Dénes**, megyebizottsági tag és **dr. Kramer Ignác**, járási orvos, **Buziáson** **Szűry Dénes**, megyebizottsági tag és **dr. Porutiu Romulus**, tiszteletbeli főorvos, **Uj-Aradon** **Hruzek Béla**, megyebizottsági tag és **dr. Szárnyassy Béla**, járási orvos, **Vingán** **Szathmáry Lajos**, megyebizottsági tag és **dr. Rechnitz Sámuel**, járási orvos, **Lippán** **Görcy Gyula**, megyebiz. tag és **dr. Masznyik Márton**, tb. főorvos, **Dettán** **Szentmiklóssy János**, m. b. tag és **dr. Pollák Ede** tb. főorvos, **Verseczen** **Kormos Béla**, m. b. t. és **dr. Knopf Ármán**, járási orvos, **Fehértemplomban** **Bauer Ferencz**, m. b. t. és **dr. Merkl Ferencz**, városi főorvos, **Kubinban** **Deschán Achil**, alispán és **dr. Zaj Barabás**, járási orvos. — A fősorozás elé a központi járásból 683, a rékásiból veszetetik: 397, a csákovaiából 340, a buziasból 455, ujaradiából 574, a vingaiából 573, a lippaiából 287, a dettából 377, a versecziből 596, a fehértemplomból 673, a kubiniból 510, végre **Vinga** városból 65 és **Fehértemplom** városból 170 hadkoteles. — A hadkotelesek száma a legnagyobb a központi és fehértemplomi járásokban, legkisebb a városoktól eltekintve, a lippai járásban.

Az állami szőlőtelepek idei vesszőtermése és a szőlővessző kiosztás. Az állami szőlőtelepeken idén termeltetett 3.584,000 drb. amerikai, és 1.926.000 drb. európai fajta részint sima részint gyökeres szőlővessző. Ugyanazon évben mintegy 900,000 drb. amerikai alanyra ojtott szőlőoltvány készítettett, melyből megeredt és szigorú átvizsgálás után mint egészséges ép ojtvány, kiadhatónak itéttetett 350.000 drb. Ezzel

szemben a magán szőlőbirtokosok által megrendelt és a községi, egyesületi, s hatósági közcélú telepek részére díjtalanul kéretett összesen: 3.594,000 drb. amerikai, 2.180.000 drab európai vessző és 1.050.000 drb. szőlőoltvány, vagyis együtt 6.824.000 drb. Mint ebből látható, a megrendelt vesszők és ojtványok mennyisége már végösszegében is meghaladta a készletet, de ezen kívül még az az eset is állott elő, hogy míg egyrészt egyes fajtákból 10—15-ször annyit is kértek, mint a mennyi rendelkezésre áll, másrészt több faj iránt aránylag oly csekély volt a kereslet, hogy ezekből még jelentékeny készlet maradt fenn. Ennek következtében a megrendelt szőlőfajokból — az állami telepek saját szükségletének levonása után — mindössze csak 1.787.000 drb. amerikai, 920.000 drb. európai szőlővessző és 356.000 drb. ojtvány, vagyis összesen a megrendelt, illetve a közcélú telepek részére kérelmez 6.824.000 drb. ojtványból csak 3.062.000 drb. volt kiutalványozható. A kiutalványozott 1.787.000 drb. amerikai vesszőnek 72 százaléka, vagyis 1.297.000 drb. a közcélú telepek részére ingyen adományoztatott, s csak a többi adatott el pénzért a magánbirtokosoknak. Azok a szőlőfajok, a melyekből még készlet maradt fenn, a következők: a) amerikai fajok: **Riparia Sauvage**, **Violla**; b) európai fajok: **Kékfrankos**, **Lagrein**, **Kisburgundi**, **Oporto**, **Teroldego**, **Auvernas**, **Kövérv** szőlő, **Piros Tramini**, **Szerémi Zöld**, **Zöld Sylvani**, **Zöld Veltelini**. Ezekre a fajokra — értesülésünk szerint — a miniszterium még ezután is fogad el megrendeléseket. Szőlőoltványok ellenben már egyáltalában nem kaphatók egy fajból sem.

Nyomdai termékek. **Temesvárott: Gószdu** Elek, királyi ügyész és személyzete ugyancsak meg voltak lepve azok által a sajtóságos postaküldemények által, melyekkel január eleje óta egész Délmagyarországból elárasztották őket. Egész tömeg névjegy, számla, bál meghívók, eljegyzési, lakodalmi értesítés, sőt — gyászjelentés is érkezett az ügyészség címére s csak tegnap jöttek rá a dolog nyitjára: január elsején kezdte meg működését a temesvári sajtóbiroság s ezt megelőzőleg a temesvári kir. tábla területén levő összes nyomdákat felszólították, hogy a náluk megjelenő minden a sajtótermékből egy-egy kötelempéldányt küldjenek be a temesvári kir. ügyészséghez. A legtöbb vidéki nyomda nagyon is szószerint vette ezt a felszólítást s „sajtójuk” valamennyi termékét beküldték az ügyészségnek, amely most újabb hirdetésnyel védekezik a nyomtatvány-áradás ellen.

Az országos lelenczház-egyesület alapszabályaiból közöljük a két paragrafust, melyek az egyesület célját tüntetik fel.

2. § Az egyesület célja szegény elhagyott gyermekek tartása, nevelése és gyógykezelése a betöltött 13-ik életéveikig és szemmel tartásuk a nagykorúságig.

3. § Az egyesület e célú országos lelenczháznak és a szükséghez képest ezzel kapcsolatban szülőláznak alapítása által igyekszik elérni

A szerkesztőségünkben lévő gyűjtőre bevezetjük a tagokul jelentkezettek s azokat lapunkban nyilvántartjuk. Rendes tag az, ki 5. évi kötelezettség mellett évenként 2 forintot fizet; pártoló tag, ki 5 forintot; alapító tag, ki az egyesület tőkéjéhez legalább 50 frtnyi adománnyal járul; alapítványos tag az, ki az egyesület céljaira legalább 300 frtot adományoz. Az alapítványosok nevei megörökítetnek. Még egyszer kérjük a részvételt!

A délmagyarországi történelmi és régészeti társulat közlönyének (VIII-ik új évfolyam. IV-ik füzet) a mult napokban megjelent vaszkos füzetéből ismételtlen meggyőződünk arról, hogy e vidéki tudományos jellegű folyóirat, mióta **ndő Patzner** István, főgymn. tanár szerkeszti nagy előszeretettel és szakértelemmel — felbecs tekinetében igen nagyot haladt. A füzet, mint első cikket **Milleker Bódog**, városunk monografusánk „**Délmagyarország a rómaiak alatt**” című hosszabb régészeti-történelmi rajzának elejét közli, (lapunk mas helyén is megemlékezünk róla. Sz.) **Dr. Baróti Lajos** érdekes cikkben ismerteti „**A becskereki spányol telepet**” s hivatkozik Verseczre is, hová 1736-ban szintén telepedtek le spányolok. (Utódaik közül ma is többen élnek városunkban Sz.) **Dr. Berkeszi István**, főreáliskolai tanár „**Délmagyarország monographiája** **Él Mátyástól 1731-ből**” című nagyrégdekű tanulmányt közöl, mely után „**A bánági kath. papságra vonatkozó**” nagy szorgalommal összegyűjtött adatokkal szolgál szintén **Dr. Baróti**. — A füzetben ott találjuk még a rendes havi választmányi ülések jegyzőkönyveit, s változatos egyveleget. — A kitűnő folyóiratot melegen ajánljuk művelt közönségünk figyelmébe.

Műtrágyázási pályázat. A „**Hungária**” műtrágya, kénsv és vegyi ipar részvény-társaság (Budapest, váci-körút 21), a tavaszi árpa termelését és műtrágyázását megfelelő adatok gyűjtése által elősegítendő, ezennel két ezer arany

korona pályadíjat tűz ki, melyet az erre felkért országos magyar gazdasági egyesület a beküldött hiteles adatok alapján azon gazdának oszt ki, a ki az 1893. évi termelési évadban a nevezett gyártól beszerzendő „Hungária” árpa trágyának tavaszi alkalmazása után legkevesebb húsz kataszteri hold (á 1600 □-öl) területen (a melyből az összehasonlítás végett tíz műtrágyával látandó el, tíz hold pedig trágyázatlan marad) tavaszi kétsoros sörárpával a legnagyobb eredményt mutatja föl. Az adatok összegyűjtését, azok megbírástát és a díj megítélését és kiadását az országos magyar gazdasági egyesület vállalta magára. Az egyöntetű eljárás végett az országos magyar gazdasági egyesület külön utasítást dolgozott ki, a melyet a kísérletre vállalkozók szorosán betartani kötelesek, ellenkező esetben a pályadíjra igényüket veszítik. Ezen utasítást kívánatra a orsz. magyar gazdasági egyesület titkári hivatala, vagy a „Hungária” műtrágya, kén-sav és vegyi ipar részvénytársaság ingyen és bérmentve küldi meg.

Szerkesztői levelezés.

Petike Nr. II. A leeresztett sisakrostély miau... csak itt közöljük:

Malvinhoz!

Két társ kíséri léptimet
S mint küzd homály és fény,
Egymásra törnek szüntelen
Kétségbe'sés s remény.

Egyik szavára üdv fakad,
S derül a földi lét;
De dulva jö irigy társa,
Ki üdvöm tépi szét.

Mikor szűnik hát harezotok
S bűm éjjele után
A boldogságnak hajnala
Mikor virrad hát rám?!

Petike II.

—Á— Fáradtságért fogadják köszönetünket! Ne bántsuk szegényt, hiszen alig lélegzik már. A mi „személyes”-ünk nélkül is régen észrevettük azt azokat, a kik itélnek képesek. Félretettük — de lehet, hogy még felhasználjuk.

Irodalom.

Megjelent a „Szőlészeti és Borászati Lap” folyó évi első száma, mely számmal e jeles szaklap már a 14-ik évfolyamba lépett. Tizennégy évvel azelőtt, midőn e lap megindult, még egészen más viszonyok közt volt hazánk szőlőszete, miut ma, de ezen idő alatt folyton előre haladva szakszerű közleményei által utmutatást nyújt hazánk szőlőgazdának a rekonstrukció nagy munkájának helyes útra való terelésére. A „Szőlészeti és Borászati Lap” önzetlenül s tisztán előfizetőinek érdekeit szolgálja, mert független szaklap minden subvenció nélkül, mely csakis nagy olvasókörre által érhetette meg a tizennegyedik évfolyamot. Gazdátársainknak különös figyelmébe ajánljuk e lapot, melynek előfizetési ára egész évre 4 ft. Megjelen Kassán havonként háromszor. Mutatványszámokat szivesen küldenek.

Versecz és vidéke társasköre igazgatóságától.

54. sz. — 1892.

Meghívó.

„Versecz és vidékének társasköre”
XIX. évi rendes közgyűlését
1893. évi január hó 22-ik napján Vasárnap d. u. 2 órakor tartja meg saját helyiségeiben, melyre az egylet t. ez. tagjai ezennel tisztelettel meghívotnak.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó.
2. A választmány jelentése.
3. Pénztári jelentés.
4. Számvizsgálók jelentése.
5. Tisztviselők és választmányi tagok választása.
6. Indítványok.

Kelt Verseczen, 1893 január 6-án.

Az egylet választmánya nevében:

Weifert Károly,
igazgató.

Perjessy Lajos,
jegyző.

Deliblát község előljáróságától.

5. szám — kig. 1893.

Árlejtési hirdetmény.

Temesvármegye tekintetes törvényhatósági bizottságának 20.247/1.646 ajkv. albkv. 1892 sz. alatti határozatával, Deliblát községében egy artézi kútnak furása engedélyeztetvén, felhivatnak mindazok, kik az artézi kút furását elvállalni óhajtják, miszerint erre nézve írásbeli ajánlatait **ez év január hó 20-ik napjáig** Deliblát község-előljáróságánál nyujtsák be, avagy a kút furása tekintetében a fennit kített napon megtartandó nyilvános szóbeli árlej esen Deliblát község-házánál személyesen jelenjenek meg, a hol a jegyzői irodában a hivatalos órák alatt az árverési feltételek megtekinthetők s felvilágosítás is szolgáltatik.

Vállalkozó köteles leend, az árlejtés előtt 100 ft., avagy 200 koronát óvadéknak letenni.

Kelt Deliblát, 1893. évi január hó 4-én.

Popovits Péter, **Kolarski Simeon,**
jegyző. h. bíró.

meghülés által keletkezett betegségek legnagyobb része, nagyon könnyen volna megelőzhető alkalmas háziszerek azonnali alkalmazása által. A Horgony-Pain-Expeller ilyen esetekben a

legjobb bedörzsölés.

Hasonló jó eredménnyel használható eszű, köszvény és tagszagatás, valamint fejfájás, hátfájalmak, csipő-fájalmak stb. ellen és majdnem minden háztartásban készleten van. Ezen szer 40 kros, 70 kros és 1 ft. 20 kros üvegekben majdnem minden gyógyszerertárban kapható. Minthogy értéktelen utánzatok is léteznek, kifejezetten:

a Richter-féle Horgony-Pain-Expeller

kérendő.

Kirchner J. E. özvegyének

Verseczen saját házában

38 év óta fennálló s gyorsajtóval s más legújabb rendszerű kisebb sajtóval felszerelt

könyvnyomdája

ajánlja magát mindennemű nyomtatványok usy mint:

ujságok, különféle művek, röpiratok,

árjegyzékek, számlák, étlapok, látogatójegyek,

eljegyzési kártyák, czimlapok, báli meghívók,

gyászjelentések, valamint czimkék, árújegyek,

arany, bronz vagy különféle színű készítésére.

Elvállal továbbá körözvények, gyászjelentések, tabellák készítését minden hazai nyelven, s a legjutányosabb árak mellett.

A felvételi iroda, mely az Andrassy-sétátár és az iskola-úteza sarkán lévő Kádits-féle házában van elhelyezve, elvállal mindennemű megrendelést az összes bel- és külföldi hirdlapokra, regényekre, divatlapokra és minden e szakba vágó dolgokra.

Ugyanott kaphatók minden fajta irodai szerek a legnagyobb választékban s a legjutányosabb árakon.

A XXXVI. évfolyammal bíró első verseczi német lap, a „Werschetter Gebirgsbote” és „Délvidék” szerkesztősége és kiadóhivala számára a hirdetések, felszólamlások és levelek a felvételi irodában is elfogadtatnak.

Mindennemű nyomtatványok a jegyzői irodák részére.